

מסורת הש"ס

(א) כלם פ"י משנה ת.
(ב) עירובין טו., (ג) נפסחים
עד., (ד) עירובין פ"ג מ"ד מה
נא., (ה) נדרים ח. (ו) נקמן
מ., (ז) נדרים ח. (ח) נדרים ח.
(ט) נדרים ח. (י) נדרים ח.
ואין כ"י כ"ל., (י) נדרים ח.
תוס' נמוכה עה: ד"ה אפילו.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה דבר וכו' וה"ר
יוסף היה מפרש:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה דורמסקין ב' ה' ברכות בפה"ע. ק"ל הא
גם כפ"ה ע"ד משכיל אלף
המכין סבר שלקוח מברך
שהכל. וא"כ ג"כ כפ"ה אין
ברכו כפ"ה אלף הכל
ממנואל כפ"ה אין זית מלח
ז"ע: רש"י ד"ה ועבד תוך
וכ' בקול תוך תוך. ע'
פסחים עד ע"ה כפ"ה ד"ה
ר' יעקב: תוס' ד"ה דבר
וכ' מלא לוגמיו ב'ר'
שברך. ע' לעיל ל"ז ע"ה
תוס' ד"ה נתן ר"ג:
ב"ה ד"ה ור"ה היה אומר. ע'
לקמן מ"ט ע"ה תוס' ד"ה
ורמ' תוס' ד"ה נתן וכו'
ומיירי בהכח: ע' מלן ק"ו
ע"ה תוס' ד"ה ש"מ:

מוסף תוספות

א. בתוס' ר"ש כתב,
דבימינו היו רגילים
להסב ולקבוע לשנות
ולאכול פירות ומיני
מוזנות אבל אנו אין
רגילים בכך להסב ולכן
כ"א מברך לעצמו.

לעזי רש"י

אקדלש"ט
[אדורלש"ט]. מלוח (שח)
בר. פרוג"ש פרוג"ש.
שופים. פרוג"ש.
[פירדורש"ט]. קורא (ע"ה).
מוזנש"ט. לחתוך.
לחתכות דקוח. אג"ט
[אג"ט]. שבת (צמח)
ריתני.

מוסף רש"י

פרמיניה. מחמסם הק
(שבת עד.) לשון פרמיניה (שם)
ק"ס. ועבד תוך תוך.
שמואל יפה ונעמק כולו
עד שנתנו ושכח רומח
דומה ממשותף קול זה ה'סר
תוך (שעורין כס.) קול זה ה'סר
(פסחים עד.) אין בה משום
תרומה. שם חזר הקלל
ועל לתוך קריה של חולין
א"ט מדמט (ד"ה נא).

נלך ליה שיעורא. וגבי זכרת פירות הארץ אכילה כמיאס) ואכילה
זכיות: כיום שאמר. לענין שיעור כל אכילות: אגור כסוד. מומן
ללאת ממנו שאינו נכלל בפרי כמסקה תפוחים ותומים אלא אגור
כמסקה ענבים: דורמסקין. אף הן שלקות מעט שקורין אקדלש"ט

נלע"ז כך ראיתי בפירוש צבא קמא
של רבינו יצחק ברבי יהודה. אבל כאן
פירש פרוג"ש וכן שמעתי אני כאן
וצבא קמא (פ"י דף קטו:) פרוג"ש ואי
אפשר להעמידה דל"כ * הרי זכרנו
ז"פ העץ והיאך קדם וברך על
הפריגות שזכרתם שהכל ואינם
כדברים חשובים כדמפרש ואזיל: שלא
טעם טעם נער. ונעשה הנער
חביב עליו: פריגות. נער עוף
שקורין פרדריא"ל: וקנה אין כאן.
הלא זקן אני והיה לו לשאלני על איזה
מהן יברך לפעור את שאר המינין.
ודברים הללו אינן צאין ללפת את
הפת אלא שלא מחמת הסעודה הן
צאין ואמרין לקמן (דף מא:)
דעונין זכרה לפניהם ואין הפת
פוערתם: דמברך סבר שלקות.
דכרוב דורמסקין שהכל זכרתם
כפריגות דעל דבר שאין גדולו מן
הארץ כגון נער צינים ודגים מלא
זממיתין) שהכל וכו' דכרוביתם
שזות חביב עדיף: ומלגלג סבר
שלקות נורה פרי האדמה. שהיא
זכרה חשובה לעצמה לדברים
חשובים והיה לו להקדימו: כרוב
עדיף דוין. דמניא לקמן (דף מד:)
כרוב למוון ותרדן לרפואה:
גרגולדי ולפתא. ראשי לפתות:
פרמיניה. מנוש"י"ר נלע"ז לשון
קניית ירק: פרימא ווטא. גריעותא
היא ובשאלנו מי קאי: אזי ספי.
על מקום שפיתת הקדישה: ועבד
תוך תוך. כלומר ששלוך נמחה
מאלד וקול רחמנו נשמעת * כקול
תוך תוך: מלא דסלקא. תבטיל של
תרדן: כסלקא. לענין זכרה:
דשינא. ירק שנותנין מעט צקדרה
למתק צעלמא ולא לאלול. אג"ט
נלע"ז: למתוקי טעמא עבד.
ומזכרין על מימי תבטילן ז"פ
האלדמה: השנא אין צה. צדד שלה
משנתנה צקדרה והולואו אין צה
שז ממש אסור תרומה דדוה ליה
כעך צעלמא. מדקמני משנתנה טעם
ש"מ לטעמא עבדא: פס נלומה.
ישנה שנתנה צקדרה לשרות וכן
נלומות דקות: לידך שחללה.
זכרת המוציא עם פריסת הפרוסה
מן הפת והיא פרוס ועומד
הוא: אפרוסה (פליא). כיון
לדמרת עם פריסת הפרוסה
תכלה מאי חשיבותא ומאי אהניתא:
אלא

טעמא עבדי לה שמע מינה
מברכין עליה המוציא ופליגא דר'
ברכה עם הפת מתקף לה רבא מאי שנא
כליא ברכה אפרוסה קא כליא

כיצד מברכין פרק שישי ברכות

ל"א

בצר ליה שיעורא. היינו דוקא זכרה שלאחריו דענין שיעור
אכל זכרה שלפניו אפילו פחות מכשיעור דאסור ליהנות
צעולם הזה צלל זכרה צין לענין אכילה צין לענין שמה אכל זכרה
שלאחריו צענין שיעור מלא לוגמיו על כן יש לזהר לשמות מכוס של

זכרה * מלא לוגמיו כדי שיברך
לאחריו מעין ג' זכרות * והר"י היה
אומר צדורא נפשות כיון דלאו זכרה
חשובה היא אפי' צדדיר משיעורא
מזכרין צדורא נפשות זכרות ולא
נראה דמיון צדורא נפשות תקנוה
כנגד על הגפן כי היכי דעל הגפן צעי
שיעורא צדורא נפשות זכרות נמי צעי
שיעורא וצירושלמי ר' יוחנן היכי
צריך איתת הא לא הוי שיעורא וקאמר
משום זכרה דלפילו לא אכל אלא
פרידה אחת של ענב או פרידה אחת
של רמון צעי זכרתי משום דזכרתי
מזכרין אפילו פחות מזכית וחולק על
גמרא דידן כדמשמע הכא א"כ אין
הלכה כמותו של ירושלמי (א) וה"ר יוסי
היה מפרש שהירושלמי אינו חולק על
הגמרא שלנו דהכא מיירי שהסורו
הגרעינים ונמלח אס כן לא היה
כדירמיו אלא אס אכלו שלם אפי' אס
היה פרידה אחת של רמון מזכר עליו
תחלה וסוף וגמרא ירושל' היה סבור
שהיה היה שלם ולכן הוצרך לתקן
באותו ענין דלכל פרידה (ט) דזכרה
ואין חולקים יחד ועוד יש צירושלמי
היכא דצריך אחרומוסא למיכליה
ונפל מידיה ושקל אחרניה צעי זכרתי
זמנא אחרניה ופיקל מאי שנא מאמת
המים פירוש דמברך לשמות והני
אולי והני אחרניי ניהו וא"ל לצדך
פעם אחרת ומשני הכא הוי דעתו
מתחלה ליה שהיה יודע שילכו להן
אכל צמורמוסא לא ידע שיפילו מידו
ויאמר צדך שם כדוד מלכותו לעולם
ועד משום דדוה זכרה נכללה וכן
נכון לומר על כל זכרה נכללה
צשמל"ו: דורמסקין. פירש"י
פרוג"ש. ולא נראה דבסמך
משמע דמזכרין עליהן צדורא פרי
האלדמה וא"כ צדורא פרי העץ צעי
זכרתי ונראה שהוא מין כרוב:
נתן בר קפרא רשות לאחד מהן
צדורא דמירי צדורא זכרה
שלפניו דאי בשל אחריו לא אמרין
(חולין קו.) דאין מזמנין על הפירות
* ומיירי צהסדו ואנו אין לנו * שם
הסדה אלא על הפת ולכן צריך לצדך
כל אחד על כל דבר הן צפירות הן
צין: חביב עדיף. וכן הלכה
אס יש לו שני מיני פירות לפניו חביב
עדיף וצדורא פרי האדמה עדיף
משכלל נהיה צדדיר דמזכרת טפי
וחשובה לעצמה מקריית וצדך על
אותו המין ששייך צו פרי האדמה אף
על פי שאותו המין שיש לצדך עליו
שהכל חביב עליו ואס לפניו פירות
שהזכרות שוות ואחד מהן הוא מו'
המינין יצרך תחלה על אותו של ז'
המינין דעדיף: מ"א דסלקא
בסלקא. מזכרין עליה צדורא פרי
האלדמה אף על פי שאין צה אלא מים

וטעם הירקות מזכר עליהן כשאר יצרך על הירקות אע"ג דאמרין לעיל דמי פירות זעה צעלמא הוא יש לחלק: פת צנומה בקערה
מברכין עליה המוציא א"ה מן הארץ ופליגא דר' חייא. וא"ת היכי מיירי אס יש שלמה לפניו הא אמרין צסמון דכ"ע שלמה
עדיף ואי ליכא אלא נלומה היכי פליג עליה ר' חייא הא מסקינן לעיל (דף ל:) פרוקין אף על פי שאין צהן כית מזכרין
עליהן המוציא הואיל ואית צדור תוריתא דנהמא וי"ל כגון דאיכא שלמה לפניו וצנע מן הצנומה רב חייא צר אשי סבר דהוי
כמו שלמה מאחר שהיא חביבה [מזכר עליה] ור' חייא ס"ל צריך שתכלה זכרה עם הפת ואס כן צענין שתכלה הזכרה
עם צעית הפת וכו' שצנעה קודם לכן שלמה עדיף אלא אי ליכא שלמה מודה שיצרך על הפירות * המוציא לחם מן הארץ:
והלכתא

וטעם הירקות מזכר עליהן כשאר יצרך על הירקות אע"ג דאמרין לעיל דמי פירות זעה צעלמא הוא יש לחלק: פת צנומה בקערה
מברכין עליה המוציא א"ה מן הארץ ופליגא דר' חייא. וא"ת היכי מיירי אס יש שלמה לפניו הא אמרין צסמון דכ"ע שלמה
עדיף ואי ליכא אלא נלומה היכי פליג עליה ר' חייא הא מסקינן לעיל (דף ל:) פרוקין אף על פי שאין צהן כית מזכרין
עליהן המוציא הואיל ואית צדור תוריתא דנהמא וי"ל כגון דאיכא שלמה לפניו וצנע מן הצנומה רב חייא צר אשי סבר דהוי
כמו שלמה מאחר שהיא חביבה [מזכר עליה] ור' חייא ס"ל צריך שתכלה זכרה עם הפת ואס כן צענין שתכלה הזכרה
עם צעית הפת וכו' שצנעה קודם לכן שלמה עדיף אלא אי ליכא שלמה מודה שיצרך על הפירות * המוציא לחם מן הארץ:
והלכתא

עין משפט
גר מצוה

א מ"י פ"ד מהלכות
מאכלות אסורות הל' א
(טו"ש ע"ה א"ח סי' תפז):
בא ב' טו"ש ע"ה א"ח סי' תפז
סעיף ג:
בב טו"ש ע"ה א"ח סי' תפז
סעיף ד:
גד מ"י פ"ג מהל' זכרות
הל' א טו"ש ע"ה א"ח סי'
תפז סעיף ג:
דה מ"י פ"ח מהל'
זכרות הל' ד סמג
שס טו"ש ע"ה א"ח סימן תפז
סעיף ג:
כה ו מ"י פ"ח מהל'
מזומות הלכה י"ב
ופ"א מהל' טומאת אוכלין
הלכה ז:
ז טו"ש ע"ה א"ח סי' תפז
סעיף א ובהג"ה א"ל:

רבינו הננאל

הביאו לפניו ברוב
דורמסקין. פי' פרוג"ש.
ובלשון ישמעאל אנהן עין
בקר ומברכין עליו בורא פרי
העץ. ופרגיות. צפרים
קטנים. גירגוליי. דליפתא
בין פרימי וברבי בין וטורי
בורא פרי האדמה. אפי'
שדא ביה קיחמא, דלמדיבק
בעלמא קא מיכרין ולא
למוזנא. מ"א דסלקא
כסלקא ומ"א דליפתא
כליתא כך הלכה ומברך
בורא פרי האדמה. א"ר
חייא בר אשי משמיה דרב
פת צנומה בקערה מברכין
עליה המוציא. פ"ר פיררה
פתחין בקערה וצק עליה
פריק מברכין עליה המוציא
לחם [ונמירי בראיכא עליה
תוריתא דנהמא]. ופליגא
ד' חייא דאמר צריך
שתכילה ברכת המוציא עם
בציעת החתיכה מן הכבר
שברוצע ממנו. דהא זה הפת
כולה כבר היא צנומה
בקערה. ומתקין רבא אהא
ד' חייא מאי שנא צנומה
דפליג, דכי כליא ברכה
אנומא קבליא. אפי'
הכבר על הכבר כיון דפריס
מזה הכבר ובעצ, כי כליא
ברכה אפרוסה כליא. אלא
אמר רבא צריך שתכלה
היא פת שלמה מברך ואח"כ
בציע, אבל אם היא פתחה
או צנומה בקערה, אומר
המוציא ופושט ידיו ונוטל.
והלכתא כרבא.